

УДК 001(091)+62(091)](075.8)

Гомон А. М.

канд. філол. наук, доцент кафедри української мови,
Національний технічний університет
“Харківський політехнічний інститут”

Терещенко Л. Я.

доцент кафедри української мови,
Національний технічний університет
“Харківський політехнічний інститут”

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИРОДНИЧО-МЕДИЧНОЇ СЕКЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА В КИЄВІ (1907 – 1917)

Важливе значення для піднесення наукової діяльності в Україні мало створення у 1907 році Українського Наукового Товариства (УНТ) в Києві, якому передувала діяльність Наукового Товариства імені Шевченка (Львів). “Временные правила о печати” навесні 1906 року скасували заборони, які діяли після Емського указу 1876 року. Група українських учених з Києва виробила план створення Українського Наукового Товариства, що своєю метою ставило допомагати розробленню й популяризації українською мовою різних галузей науки. 29 квітня 1907 року відбулося перше загальне зібрання Товариства. На ньому було обрано голову – М. Грушевського та тимчасове бюро. Для організації наукової роботи було вирішено утворити три секції: історичну, філологічну, природничо-медичну, – для фізико-математичних, природничих та лікарських наук.

Природничо-медична секція розпочала свою діяльність зі складання термінологічних словників. На її засіданнях заслуховувалися доповіді і повідомлення, присвячені актуальним питанням природознавства і техніки, вивченню різних форм патології, методів профілактики і лікування захворювань. У зв'язку із значним розширенням наукової проблематики секції в 1910 році було прийнято рішення про відокремлення медиків та організацію самостійної секції Українського Наукового Товариства.

Слід зазначити, що медична секція працювала досить активно. Її голова М. Галін спеціалізувався в галузі хірургії, зокрема лікування злоякісних новоутворень, де на основі емпіричних досліджень визначав методи оперативного лікування. В. Черняківський розробив власну методику лікування кровоносних судин і способи їхньої трансплантації шляхом хірургічного втручання. Він досліджував також сутність дуоденального діабету, а також секреторні функції нирок. Фізіолог А. Каковський вивчав вплив на серце холонокровних і теплокровних тварин різних медичних препаратів. А невропатолог А. Шлемгельський визначив сутність цереброспинального неврозу і запропонував новий метод лікування за допомогою спеціального комплексу вправ лікувальної гімнастики.

Певні успіхи в дослідженні і впровадженні певних методів лікування очей мали офтальмологи М. Кос (зібрав цінні дані для розпізнання крововиливів в оці), П. Блонський, який розробив хіміко-фармацевтичні, фізико-хімічні та операційні способи

лікування гнійних запалень роговиці ока. В галузі анатомії працювали Є. Лукосевич, М. Башетко, санітарії та гігієни – Ф. Лук’янов.

Свої дослідження члени медичної секції друкували в збірниках. З ініціативи київських лікарів у 1911 році надруковано перший збірник медичної секції. Всього було видано чотири томи праць (останній у 1918 році). У дожовтневий період в Наддніпрянській Україні видавалася українською мовою невелика кількість медичної літератури, як правило, у вигляді брошур з окремих питань лікування здебільшого інфекційних захворювань. Публікація праць членів секції сприяла формуванню спеціальної медичної літератури як особливого типу видань. Крім того, чимало часу секція приділяла організації медичного обслуговування населення, зокрема сприяла збору статистичного матеріалу, який стосувався випадків захворювань та надання екстреної медичної допомоги.

Таким чином, плідна діяльність медичної секції УНТ в дожовтневий період сприяла розвитку основних напрямів тогочасної лікарської науки, а також постановці та перспективам ряду актуальних медичних досліджень в Україні.

УДК 94 (438)

Костюк Л. В.

к. і. н., доцент кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

ЄВРОПЕЙСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЩОДО УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ ПІСЛЯ 24.02.2022 Р.

Після повномасштабного вторгнення російських військ на територію України вагомо збільшилася кількість українських мігрантів у європейські країни. Відповідно до даних МЗС, станом на 1 лютого 2023 року загальна кількість громадян України, які перебувають за кордоном, становить майже 8 млн. (7 989 027) осіб. Тому сьогодні для багатьох країн актуальним питанням є особливості реінтеграції громадян України, котрі знайшли тимчасовий притулок за кордоном. З урахуванням обставин та залежно від локального законодавства приймаючої сторони вимушено переміщені громадяни нашої держави мають різний статус: від біженців до осіб із тимчасовим захистом.

Питання біженців у глобальному масштабі залишається пріоритетним напрямком діяльності Організації Об’єднаних Націй. Так, під егідою цієї міжнародної спільноти ще після Другої світової війни було прийнято Конвенцію про статус біженців від 28 липня 1951 р., а в новітні часи, 20 липня 2001 р., ухвалено Директиву Ради Європейського Союзу № 2001/55/ЄС про мінімальні стандарти для надання тимчасового захисту у разі масового напливу переміщених осіб та про заходи, що сприяють збалансованості зусиль між державами-членами щодо прийому таких осіб та наслідки прийому вимушених переселенців. Відзначимо, що у зв’язку зі збільшенням кількості мігрантів була затверджена Директива ЄС про тимчасовий захист для біженців з України, і відповідно до цього документа, були зроблені роз’яснення Уповноваженого Верховної Ради з прав людини для наших співвітчизників щодо тимчасового захисту та отримання статусу біженця (17.03.2022 р.). Хочемо зауважити, що ця Директива стала причиною трансформації нормативних документів європейських країн щодо статусу “біженців”.